

UZASADNIENIE

Aktem oskarżenia z dnia 31 marca 2010r. W. G. został oskarżony o to, że w dniu 14 sierpnia 2009r. w miejscowości J. gmina R.woj. (...) na trasie (...) prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy O. (...) nr rej. (...) nie stosując się do prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w P.sygn. akt V K 1150/08 dotyczącego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, tj. o czyn z art. 244 k.k.

Wyrokiem V K 616/11 z dnia 12 lutego 2013r. Sąd Rejonowy w P.:

oskarżonego W. G. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 244 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawiania wolności;

na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k.i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby;

na podstawie art. 71 § 1 k.k orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych po 10 zł każda;

zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 409 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Apelację od wskazanego wyroku wniósł oskarżony W. G. zaskarżając wyrok w całości na swoją korzyść. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyrażający się w uznaniu za udowodnione, że oskarżony jest "czynnym zawodowo prawnikiem", co w połączeniu z innymi dowodami doprowadziło sąd do wniosku, że zarzucany mu czyn popełnił co najmniej z zamiarem ewentualnym, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w żadnym miejscu nie upoważniał do takiego twierdzenia;

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia wyrażającą się rozstrzygnięciem nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego.

Podnosząc wskazane zarzuty wniósł zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego.

Apelacja od wskazanego wyroku wywiedziona została także przez obrońcę oskarżonego, który wyrok zaskarżył w całości na korzyść podsądnego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż nieprawdą jest, aby w dniu 14 sierpnia 2009r. oskarżony nie był świadomy treści i prawomocności wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w P. z dnia 5 sierpnia 2008r., wydanego w sprawie o sygn. akt 1150/08, a jednocześnie miał co najmniej świadomość możliwości wydania pod jego nieobecność wyroku w ww. sprawie i liczył się z nią, nadto powinien i mógł przypuszczać, iż w ww. sprawie wydano wobec niego wyrok i orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, co miało wpływ na treść orzeczenia, albowiem w konsekwencji doprowadziło sąd do ustalenia, iż oskarżony działał z zamiarem ewentualnym popełnienia czynu z art. 244 k.k.,

- naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a częściowo sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego ocenę dowodów oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez brak wskazania w pisemnym uzasadnieniu wyroku dowodów, na których sąd rejonowy oparł się uznając za udowodnione, iż oskarżony w dacie czynu był prawnikiem praktykiem, gdyż pracował w zawodzie.

Podnosząc wskazane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacje oskarżonego oraz jego obrońcy okazały się być skuteczne w tym sensie, że doprowadziły do uniewinnienia W. G. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Dyspozycję art. 244 k.k. wyczerpuje ten, kto nie stosuje się do orzeczonego przez sąd zakazu. Zgodnie z art. 43 § 2 k.k. i art. 29 § 3 k.w. zakaz prowadzenia pojazdów obowiązuje od uprawomocnienia się orzeczenia (wyrok SN z dnia 17.01.2003r. WA 75/02, OSNKW 2003/5-6/44). Niesporny w orzecznictwie jest też umyślny charakter występku z art. 244 k.k. (wyrok SN z dnia 11.03.2004r. III KK 341/03; postanowienie SN z dnia 05.02.2009r. II KK 254/08, Biul. PK 2009/3/57). Ponieważ przestępstwo z art. 244 k.k. może być popełnione jedynie z winy umyślnej do jego przypisania konieczne jest ustalenie, że sprawca, nie stosując się do orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów, miał świadomość jego prawomocności, od której w myśl art. 43 § 2 k.k., ów zakaz obowiązuje (wyrok SN z dnia 11.03.2004r. III KK 341/03, wyrok SN z dnia 17.01.2003r. WA 75/02). Możliwość popełnienia występku z art. 244 k.k. z zamiarem ewentualnym nie znosi wymogu wykazania, że sprawca miał wcześniej – choćby okresowo - świadomość prawomocnie orzeczonego wobec niego zakazu. Jak słusznie wskazuje się w uzasadnieniu postanowienia SN z dnia 05.02.2009r. II KK 254/08 „również z punktu widzenia przypisania działania z zamiarem ewentualnym konieczne jest przecież wypełnienie wymogu przewidywania możliwości popełnienia czynu zabronionego”.

Podstawowe znaczenie w okolicznościach niniejszej sprawy ma więc ustalenie, czy możliwe jest wykazanie, że oskarżony prowadząc w dniu 14 sierpnia 2009r. samochód miał świadomość tego, że orzeczono wobec niego wyrokiem V K 1150/08 z dnia 5 sierpnia 2008r. przez Sąd Rejonowy w P. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, a ponadto że przedmiotowy wyrok w dniu 14 sierpnia 2009r. był prawomocny, ewentualnie czy oskarżony przewidywał taką możliwość.

Sąd I instancji przyjął, że oskarżony popełnił występki z art. 244 k.k. z zamiarem ewentualnym, ponieważ będąc czynnym zawodowo prawnikiem i wiedząc o toczącym się przeciwko niemu postępowaniu oraz skierowaniu do sądu aktu oskarżenia o czyn z art. 178a § 1 k.k., mógł i powinien był zdawać sobie sprawę z tego, że zakończy się ono wydaniem wyroku skazującego, zawierającym obligatoryjny środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, zaś charakter sprawy wskazywał na możliwość wydania wyroku nakazowego. W konsekwencji – zdaniem sądu rejonowego – oskarżony przewidując, że spodziewany przez niego wyrok uprawomocnił się, nie zastosował się do orzeczonego nim zakazu i wbrew niemu prowadził samochód.

W ocenie sądu odwoławczego przyjęta przez sąd meriti teza, zgodnie z którą oskarżony działał co najmniej z zamiarem ewentualnym (gdyż powinien i mógł przypuszczać, że pod jego nieobecność wydano wyrok nakazowy i orzeczono prawomocnie zakaz prowadzenia pojazdów) nie znajduje oparcia w materiale dowodowym. Tym samym nie może być podstawą przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. nawet z zamiarem ewentualnym. Twierdzenie sądu meriti nie jest poparte przekonującymi dowodami wykazującymi, że oskarżony przed zarzucanym czynem miał – choćby czasową - świadomość orzeczenia wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych oraz prawomocności orzeczonego zakazu. Zebrane dowody, w tym w szczególności wyjaśnienia oskarżonego oraz zeznania świadków nie wskazują na to. Przypisanie odpowiedzialności karnej możliwe jest zaś tylko wtedy, gdy wykazana zostanie w oparciu o przekonujące dowody realizacja przez sprawcę wszystkich ustawowych znamion czynu zabronionego.

W sprawie V K 1150/08, w której orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów, w dniu 5 sierpnia 2008r. zapadł wyrok nakazowy. Odpis wyroku nakazowego w tej sprawie nie został bezpośrednio doręczony W. G., a jedynie z uwagi na dwukrotne awizowanie korespondencji, zgodnie z obowiązującymi przepisami, został uznany za doręczony. To z kolei dało podstawę do stwierdzenia w dniu 5 września 2008r. prawomocności tego wyroku. O ile słusznie wyrok uznano za doręczony, o tyle nie sposób przyjąć na tej podstawie oraz na podstawie okoliczności sprawy, w tym w szczególności faktu, że oskarżony z zawodu jest prawnikiem, że treść wyroku była mu znana, a zwłaszcza że miał on wiedzę że przedmiotowy wyrok uprawomocnił się oraz od kiedy i na jak długo orzeczono nim środek karny.

Oskarżony konsekwentnie w toku całego postępowania wyjaśniał, iż nie wiedział o orzeczeniu wobec niego zakazu prowadzenia pojazdów. Z jego wyjaśnień wynika, że ostatnią informacją jaką posiadał o toczącym się przeciwko

niemu postępowaniu z art. 178a § 1 k.k. była informacja o zwrocie sprawy celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Nie otrzymał on później żadnego wezwania do stawienia na rozprawie, jak również nie otrzymał odpisu zapadłego w tej sprawie wyroku. W kwestii braku wezwania na rozprawę konsultował się ze świadkiem P. G., który miał go zapewnić, że w takiej sytuacji należy oczekiwać na wezwanie. Zeznań P. G. wynikać ma natomiast, iż nie przyszło mu do głowy, że wobec oskarżonego może zapaść wyrok nakazowy. W jego ocenie należało oczekiwać na wezwanie do stawienia i takiej też rady udzielił oskarżonemu. W tej sytuacji W. G. nie dowiadywał się już o losy toczącego się przeciwko niemu postępowania. Świadek A. G. potwierdziła, że oskarżony czekał na rozprawę w tej sprawie, jednakże - co wydawało się dziwne - nie otrzymał żadnego awiza. Ponadto do wykonania wynikającej z zapadłego przeciwko niemu wyroku o czyn z art. 178a § 1 k.k. kary grzywny oraz środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego oskarżony przystąpił dopiero po dacie zatrzymania go w niniejszej sprawie, kiedy to dowiedział się o treści wyroku. Z przedstawionych dowodów – niezależnie od ich oceny, nie wynika bynajmniej, by oskarżony miał jakąkolwiek informację o wydaniu wobec niego wyroku nakazowego, by zdawał sobie sprawę z orzeczenia obowiązującego od konkretnej daty zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, bądź by godził się z ewentualnością obowiązywania takiego rozstrzygnięcia w dacie kolejnego zatrzymania przez policję. Wątpliwości tej nie usunęło przesłuchanie dokonujących tej kolejnej interwencji policjantów. Nie świadczy też o tym – jak chciał tego pierwotnie rozpoznający sprawę sąd – zwrócenie przez oskarżonego prawa jazdy, skoro nastąpiło ono około 10 lat wcześniej wskutek innego orzeczenia jeszcze kolegium do spraw wykroczeń.

Nie zmienia tych ocen to, że oskarżony jest z wykształcenia prawnikiem. Z protokołu rozprawy z dnia 8 lipca 2011r. wynika, że W. G. pełni funkcję prezesa zarządu w spółce prawa handlowego. Wykonywana przez niego praca nie jest związana ze stosowaniem prawa karnego. Niemniej jednak nawet gdyby przyjąć, że oskarżony z racji posiadanego wykształcenia mógł przypuszczać, iż w jego sprawie mógł zapaść wyrok nakazowy, nie sposób wykazać, że nie stosując się do orzeczonego przez sąd zakazu miał świadomość okresu jego prawomocności.

Skoro zgromadzony materiał dowodowy nie dostarcza podstaw by twierdzić, że oskarżony wiedział lub mógł przypuszczać, iż w sprawie o sygn. akt V K 1150/08 zapadł wobec niego wyrok nakazowy, to tym bardziej nie sposób przyjąć, że powinien i mógł przypuszczać, jaka jest jego treść oraz kiedy przedmiotowy wyrok uprawomocnił się. Brak doręczenia jakiegokolwiek korespondencji dotyczącej wyroku prawomocnie orzekającego zakaz nie pozwala na przyjęcie istnienia u oskarżonego świadomości prawomocności takiego zakazu. Wyklucza to zamiar bezpośredni do popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k. Skoro nie wykazano, by oskarżony przed zatrzymaniem miał świadomość wydania wobec niego takiego konkretnego, obowiązującego w konkretnej dacie zakazu prowadzenia pojazdów, należy przyjąć, iż nie udowodniono mu także zamiaru ewentualnego popełnienia przestępstwa polegającego na złamaniu tego zakazu.

Sąd odwoławczy nie znajduje z urzędu kolejnych środków dowodowych, które mogłyby wykazać, że W. G. przed zatrzymaniem posiadał świadomość prawomocnie orzeczonego wobec jego osoby i obowiązującego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Przekonanie sądu I instancji o nieprawdopodobieństwie takiej sytuacji nie zostało przekonująco wykazane dowodowo i tym samym narusza wyrażoną w art. 5 § 2 k.p.k. zasadę *in dubio pro reo*.

Z tych powodów sąd odwoławczy uniewinnił W. G. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa.

Dzieje się tak niezależnie od dezaprobaty dla postawy oskarżonego, który – nie posiadając od la dokumentu prawa jazdy, dopuszcza się przestępstw związanych z bezpieczeństwem innych użytkowników dróg (por. dwukrotne skazania za przestępstwa art. 178a § 1 k.k. – karta karna – k. 375).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. i art. 634 k.p.k.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji wyroku.